

1, 1902, 103); *demanar de noves* significa 'escometre, moure conversa' a Mallorca i 'moure raons, provocar baralles' a Menorca (*AlcM*). — 6 També sembla tenir el sentit de 'paraules, raonament' en el següent passatge de Desclot: «E lo rey de Fransa, qui-u hoý, ris-se'n e dix al compte que bé parien suas les *noves* quan deja qu'En Pere d'Aragó, qui era ·i· dels pobres reys del món, de terres e de haver, daria batalla al rey de Fransa» (*Crònica*, capítol 136, iv, 106). — 7 *AlcM* cita un exemple de Muntaner, cap. 65, però en l'edició de Col. Pop. Barc., trobem «venc missatge al rei Carles», en lloc de «Lo rey Carles hach *nova*», que sembla ser una innovació de l'edició de 1558 que va servir a J. Coroleu (ed. de 1886) i que fou usada per *AlcM*. — 15 8 La forma *nova* figura en A. Ferrer Ginart, *Rond. de Menorca*, p. 223; *AlcM* cita el refrany «mala *nova*, sempre vera» com a propi de Mallorca i Menorca; MGadea duu «xica que ha conegut la *nóva* [sic] / que'l teu novio ja no 't vol» (*Pitos i Flautes*, València 1914, p. 252). — 9 Notem a més aquest passatge de Desclot: «e foren-hi molts nafrats e morts d'aquells qui venien primers, e no *haguéran* tantes *noves* com solien haver» (*Cròn.*, cap. 137, iv, 115.1), on el sentit pot ser figurat com «no van fer tantes bromes» (com ho dóna l'editor al glossari). — 10 Notem *venir a noves*: «Lo novell noble *vench a noves* ab lo antic noble, e lo antic dix: "Yo vinch de tal noblea"» (StVicentF, *Quar.*, 70.100), on el sentit sembla ser 'tenir conversa'. — 11 Notem el següent passatge de R. Vidal de Besalú: «Unas *novas* vos vuell contar / que auzi dir a ·i· ioglar / en la cort --- / del rey de Castela, n'Amfos» (Appel, 27, 5). — 12 Muntaner (*Cròn.*, cap. 298) parla d'un joglar, En *Novellet*, que «dix, en parlant, set-cents versos rimats que el dit senyor infant havia novel·lament feits» (x, 27.14); és clar que aquest nom *Novellet*, segurament un sobrenom, se li havia donat al dit joglar per recitar *novelles* o *noves*. — 13 Per exemple *Noals*, nom del poble de Ribagorça; segons JCoromines el nom del poble *Noarre* (Alt Pallars) suposa **novar* < *novat*, alterat pel sufix *-arre* (*EstTopCat.* 1, 139), i hi cita també el topònim *Noval*. — 14 Es diu especialment dels nens ben desenvolupats. Llegim en la revista parroquial d'Ènguera, *A Nuestros Jóvenes*, n.º 108 (1953), 2: «El tío Argunzaico lleva a su hijo, vástago muy *noválido* de diez años, a una función de teatro», i en la revista anual «Ènguera», 1973, p. 416: «Su ganado tenía siempre buena paridera; sus corderos eran siempre los más *noválidos* de la contorná» (Miguel Ciges Pérez). — 15 Aquesta família de mots ha tingut molt arrelament en el parlar xurro de la zona Ènguera-Canal de Navarrés, on hem registrat no solament *novichero*, -a, 'curiós' i *novichería* 'tafaneig', sinó a més *novichear* 'tafanejar', *novicheo* 'acció de tafanejar' i *novich* 'curiós'. — 16 Cf.: «Mariné's posa a cantar cansons *novellas*» (MilàF, *Romillo*, 1882, 201.11). — 17 En el «Proemi» llegim: «[jo] vos entén recontar *cent novelles* o faules, e paraules

e històries» (ed. *NCL* 1, 31.6); a més cada una de les composicions duu el títol de «*Novella Primera*» etc.; l'editor modern escriu amb *ll*, però com que el mot ja existia en sentit semblant en català molt probablement fou adoptada amb *l* palatal. En els dos passatges del *Spill* que aquí citem rima amb *belles* i *meravelles*. — 18 En castellà *novela* apareix en un text de 1439-40; Nebrija duu «*novela* o con-seja para contar: fabula» (*DECH* iv, 246b40); en francès *nouvelle* «récit d'une aventure romanesque ou psychologique, de petite étendue», des de c. 1460 (*FEW* vii, 206a). — 19 Una forma *noviatat* en una carta de 1432 (*Lletres de batalla*, *NCL* ii, 49.1); potser sigui errada tipogràfica, en tot cas hapax suspecte. — 20 L'editor en nota tradueix: «no volgué prendre *noves* mesures» (ib.). — 21 Deu tenir aquí el sentit de 'usura' i no 'avalot, desorde sorollós' com ho entén *AlcM*, car *renouer* que cita aquest diccionari del mateix text és 'usurer'. — 22 No és clara la data de l'exemple que dóna *DAG.*, evidentment d'un document de la Seu d'Urgell: «--- y'ls pagesos propietaris se reffan de --- per pagar arrendaments, escrescos, *renous*, corriments o interessos» (s. v. *arrendament*). — 23 Fou usat per MilàF: «Aquest ús [comú de la llengua], no vol pas dir oblit o apartament de la general del regne, segueix y seguirà per més que haja rebut fortes ferides, com són (sens parlar d'un decret escènich impracticable, que mogué massa *renou*): la prohibició de la llengua en públiques escriptures ---» (ed. Gili, 1883, p. 269). — 24 Hi afegirem: «era cosa de sentir el *renou* de les bolles de billar, els gemecs de la guitarra», Oliver, *L'Hostal de la Bolla*, 39; «Jo sent es *renou* d'un cotxo. Deu venir qualque senyor», *Penya, Comèdies, IdOr* 1, 6; «--- passant es Cabrer per davant sa Cova, sentí molta *renou*» (Camps i *Mercadal, Folk. Men.* ii, 43); «Quan sa màquina va engegar, aquell crit ferest de sa sirena, aquella *renou*, aquella tremolor de tota s'ossa des barco» (Ruiz i Pablo, *Nov. Men.*, 80); segons aquests darrers textos el mot s'usa amb gènere femení a Menorca, cas estrany; vindria potser d'*arrenou* (< *enrenou*)? — 25 «anant totes les casseroles, olles, plats en *renou* per afantar a tanta gent com allí hi havia» (Baró de Maldà, *Coll. B. Vida*, 146). — 26 Notem la definició que dóna *DAut.* de *renovero* «el que presta a cambio con intereses excesivos, o anda en trueques y cambalaches, con ganancias excesivas y exorbitantes». — 27 JCoromines va anotar *renovellar* en el sentit de 'renovar (una casa)' a Aiguafreda (Val·lès, 1935).

LLISTA CORRELATIVA DE FRASEOLOGIA, DERIVATS I COMPOSTOS: *de nou*, *de nou en nou*, *haver-hi (res) de nou*, *venir de nou*, *de bell nou*, *nova*, *demanar de noves*, *prendre les n.*, *moure de n.*, *fer noves*, *estar en n.*, *metre en n.*, *posar en n.*, *tenir a n.*, *menar per n.*, *venir a n.*, *noves rimades*, *novació*, *novador*, *novat*, *novaliu*, *novament*, *novatxer*, *novitxer*, *novitxeria*, *novatxejar*, *novell*, *novell m.*, *novella f.*, *novella*, *novel·*